

SAMARBEID SØR

- Samarbeid sør: <https://www.samarbeid-sor.no/>
- I Samarbeid sør jobber vi med å styrke tjenestene og øke deres kompetanse i innen psykisk helse, rus- og traumefeltet.
- **Kvalitet i tjenestene er vårt felles ansvar!**
- Samarbeid sør består av RBUP Øst og Sør, RVTS Sør og Korus Sør, som alle har et felles samfunnsoppdrag om å være en tjeneste for tjenestene. Ved å samordne våre aktiviteter og tjenester i regionen bidrar vi til å styrke den forebyggende virksomheten i kommunene, spesialisthelsetjenesten og det statlige barnevernet på en bedre og mer effektiv måte.
 - RBUP Øst og Sør: Regionscenter for barn og unges psykiske helse.
 - RVTS Sør: Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging.
 - Korus Sør: Kompetansesenter innen rus, forebygging og folkehelse.

Program

09.00 – 09.10: Innledning ved representant fra kommunene.

09.10 – 09.15: Samarbeid Sør (KORUS Sør, RBUP Øst og Sør, RVTS Sør) ved Karin Gustavsen og Henrik Rødsten Gilde presenterer dagens program og hvordan dette er utviklet, herunder presentasjon av arbeidsgruppa.

09.15 – 09.25: *Levekår i Agder* – film ved Folkehelsedirektør Agder – Vegard Nilsen.

09.25 - 09.45: *Levekårbegrepet, hva dårlige levekår under oppvekst er og hvilke konsekvenser det kan få*, ved Karin Gustavsen, sosionom, sosiolog og førstelektor, KORUS Sør.

09.45 – 10.00: Pause

10.00 – 10.30: Fortsettelse *Levekår: Levekår og barn/unges psykososiale utvikling* ved Henrik Rødsten Gilde, psykolog RBUP Øst og Sør.

10.30 – 10.45: Dialog med salen

10.45 – 11.00: Pause

11.00 – 12.00: Satsinger i Agder på levekår og barn/unge:

Presentasjon, erfaringer, forskningsfunn - ved prosjektledere og faglige medarbeidere:

- *BTi* ved Gunhild Båtnes Lislevand, BTi – koordinator Kristiansand kommune og Linn Øysæd Gland, Agder Fylkeskommune.
- *Nye Mønstre* ved Kristine Vigsnes, prosjektleder Kristiansand kommune og Maria Cecilie Lindtveit, Familiekoordinator Nav, Kristiansand kommune.
- *Godt Begynt* ved Per Christer Thomas Westergren, professor Universitetet i Agder.
- *Helhetlig Rammeverk* ved Katrine Bakke Pedersen, Prosjektleder.

12.00 – 12.45: Lunsj

12.45 – 12.55: Innledning til gruppearbeid ved Karin Gustavsen

12.55 – 14.40: Gruppedialog. Gruppene skal komme opp med konkrete aktiviteter som kommunene kan følge opp i etterkant. Hva gruppene skal fokusere på avklares med den enkelte kommune i forkant og presenteres i innledningen til gruppearbeidet.

14.40 – 15.10: Plenum

15.10 – 15.15: Avrunding ved kommunene.

Levekårsbegrepet, hva
dårlige levekår er
under oppvekst og
hvilke konsekvenser
det kan få.

Karin Gustavsen – KORUS Sør
Sosionom og Sosiolog
Samfunnsforsker og
Førstelektor.

KORUS
Sør

Frelesarmeen slår alarm: – For mange er det helt krise

Strøm og drivstoff har aldri vært dyrere, renten øker raskt, og det koster stadig mer å dekke de grunnleggende behovene. De aller fleste får det litt verre, men for mange er det helt krise.

[Frelesarmeen](#) hjelper stadig flere barnefamilier gjennom tiltaket «Familiebosatt» som av ulike grunner har måttet avslutte leiekontrakten sin. Det være seg ulevelige boforhold eller at de har blitt kastet ut, og nå sliter med å finne ny bolig. De mest sårbare leietagerne er også de minst populære hos utleierne og spesielt nå når leiemarkedet er så hett flere steder.

- **Neste høst finnes ikke for barn som havner utenfor nå**

- De økte økonomisk utfordringene i Norge skaper nå økt fattigdom. Barna som opplever dette, kan ikke vente på at neste ekspertutvalg leverer en rapport eller på tiltak som virker først om mange måneder eller år. De trenger en regjering som stiller opp for dem nå

- **Mina Gerhardsen** Nasjonalforeningen for folkehelsen
- Mimmi Kvisvik, leder i Fellesorganisasjonen (FO)
- Kristin Oudmayer, Direktør for barns rettigheter og bærekraft, UNICEF Norge

- 02. sep 2022 07:48:
https://www.tv2.no/mening_og_analyse/neste-host-finnes-ikke-for-barn-som-havner-utenfor-na/15063397/

Dobbelt så lange matkøer: – Flere pappaer og mammaer legger seg sultne

- **Stadig nye ansikter oppsøker hjelpeorganisasjoner og ber om hjelp til mat. Tobarnsmamma «Mari» tror det blir et tøff vinter.**

- https://www.nrk.no/sorlandet/dobbelt-sa-lange-matkoer_-_flere-pappaer-og-mammaer-legger-seg-sultne-1.16096501

- Publisert 10. sep. kl. 09:41 Oppdatert 10. sep. kl. 12:20

**Røde Kors:
Bekymret for
økt
barnefattigdom
– *Barn
besvimer i
aktiviteten fordi
de ikke har
spist***

Mange barn får ikke nok mat
og går sultne.

Bekymret for økt
barnefattigdom: – Barn
besvimer i aktiviteten fordi
de ikke har spist

Røde Kors slår alarm om
økt barnefattigdom i Norge.
Organisasjonen har fire
tydelige krav til politikerne.

KRAV fra Røde Kors (nylig fremlagt):

Øke barnetrygden for alle barn fra 0-18 år.

Hindre avkortning av sosialstønad fordi man får barnetrygd.

Gi alle barn og unge tilgang til gratis fritidsaktivitet.

Sikre at laget av støttespillere rundt barn og unge styrkes.

Like muligheter i oppveksten Regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier (2020–2023)

- 01 God omsorg i oppveksten 23
- 02 Stabil bosituasjon og trygge nabolag 39
- 03 Tidlig innsats i barnehage og grunnopplæring 53
- 04 Økt deltakelse og inkludering i fritidsaktiviteter 65
- 05 Redusere sosial ulikhet i barn og unges helse 81
- 06 Inkludering og mestring i ungdomstiden 91
- 07 Tilknytning til arbeidslivet for ungdom og foreldre 113
- 08 Forskning og statistikk 125
- 09 Et felles løft for barn i lavinntektsfamilier 137
- 10 Oppfølging av strategien 153

En rekke veiledere og dokumenter, eks:

https://ny.bufdir.no/fagstotte/produkter/fattigdom_veileder_for_tverrsektorielt_arbeid_for_barn_som_lever_i_fattigdom/

- Fattigdom - veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom:

[NAV \(bufdir.no\)](https://www.nav.no)

- Arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV) skal innenfor sitt ansvarsområde bidra til å forebygge og redusere fattigdom, fremme sosial inkludering og bygge et sterkere sosialt sikkerhetsnett. NAV skal ivareta vanskeligstilte gruppers behov og bekjempe fattigdom, blant annet ved å stimulere til arbeid og deltakelse. NAV har også ansvar for å sikre inntekt ved arbeidsløshet, svangerskap og fødsel, aleneomsorg for barn, sykdom og skade og uførhet.
- NAV skal være spesielt oppmerksom på oppvekstvilkårene til barn og unge.

<https://www.statsforvalteren.no/contentassets/2a2c72557e97473e81275c91a478468a/barneperspektivet-i-nav---10102018-..2.pdf>

- Barneperspektivet i NAV

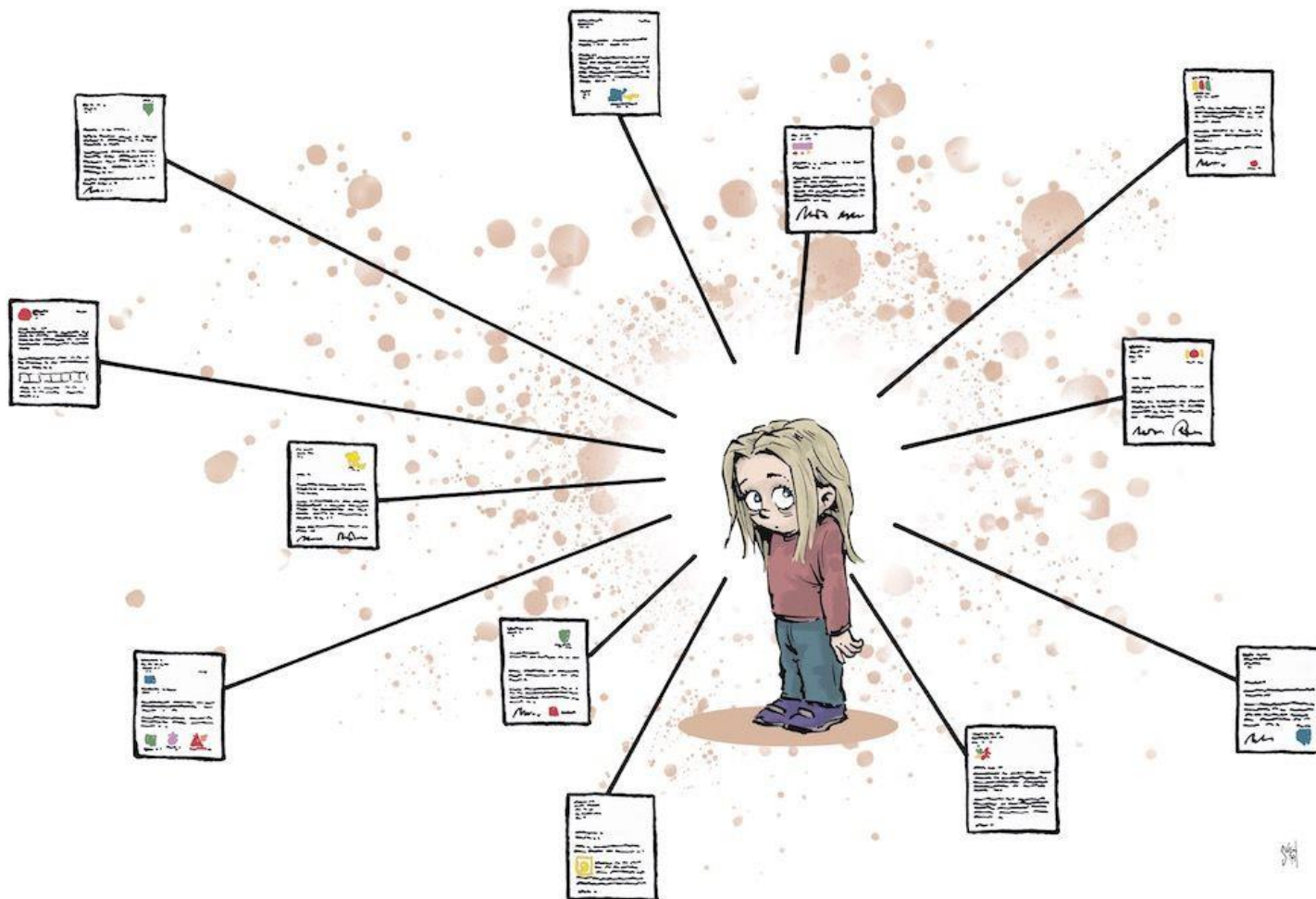
Ny nasjonal veileder under utarbeidelse

Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier - Helsedirektoratet

Nasjonal veileder: Åpen innspillsrunde fram til 1. desember 2022:

[Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier – Helsedirektoratet](#)

1. Innledning - Samarbeid til barns beste
2. Samarbeid på systemnivå
3. Samarbeid på individnivå
4. Samordningsplikt for kommunen
5. Barnekoordinator
6. Individuell plan
7. Veiledningsplikt, oppmerksomhetsplikt og taushetsplikt
8. Om veilederen

Det mangler ikke på gode intensjoner!

Men det er ikke tilstrekkelig!

Vi må sette barnet i sentrum – hele tiden. Alle sammen.

<https://www.kommunal-rapport.no/kronikk/gode-intensjoner-er-ikke-nok/110707!/>

For:

Begrep og definisjoner levetår

- Flere begreper er i bruk: fattigdom, lavinntekt og levetårsutfordringer
- **Relativ og absolutt fattidom**
- **Lavinntekt** (relativ fattigdom) som er 60% av medianinntekten (den hyppigst forekommende inntekten i samfunnet),
- **Levetår** dreier seg om mer enn kun nivået på inntekten i en gitt familie. Eksempler kan være lav utdanning, manglende tilknytning til arbeidslivet, psykiske vansker, rus osv. Dette er faktorer som har betydelige innvirkninger på barn og unge som vokser opp i familier der disse faktorene gjør seg gjeldende.

Levekår nasjonalt

Den siste levekårsundersøkelsen fra Statistisk sentralbyrå er nedslående lesning:

En av fem har det trangt økonomisk i Norge.

Gapet mellom de som har minst og de som har mest, øker drastisk.

115.000 barn vokser opp i fattigdom – en tredobling på 20 år. MERK: Dette tallet er barn og unge i hushold som minst **tre år sammenhengende** har levd under lavinntektsgrensen/fattigdomsgrensen.

JENTE 15 ÅR

- Vi mangler så mye. Jeg har ikke egen seng fordi det ikke er plass til det på det ene soverommet vi har, og stua er for liten til både sofa og seng. Jeg må derfor sove i samme seng som mamma. Og så er det kaldt i leiligheten, vi må være forsiktig med strøm fordi vi har ikke råd til å betale det selv. Og så har ikke jeg vinterklær, jeg har heller ikke egen pc, jeg har ikke noe utstyr. Jeg synes alt er vanskelig og flaut (informanten er på gråten når hun snakker).

Barn – 9 år

Jeg merker at vi har lite penger. Jeg ønsker meg et penal, men jeg kan ikke få nytt, jeg har et gammelt penal. Jeg tenker mest på bursdagen min (6 mnd til). For man må ha bursdag! Da får man besøk, og så får man gaver. Jeg vet hva bekymre seg betyr. Jeg bekymrer meg for bursdagen min og for om vi kan feire den sånn som jeg drømmer om. (far får tårer i øynene og hvisker til oss at det bekymrer han seg for også)

Sitater fra familier

Mitt ønske er enkelt og greit at jeg kan få meg en jobb og kunne gi barna det de trenger. Gi de det de trenger og skape gode minner.

Vi kunne godt tenke oss et annet liv. Vi prøver ikke å tenke over det. Blakk og sjuk, uten jobb og fremtidsvyer - det er ikke noe du ønsker deg. Det verste er at du ikke får forståelse. Du møter ofte negative holdninger.

En mor

- «Jeg drømmer om jobb. Jeg liker jobb. Jeg liker at hver dag går. Jeg sier ikke NAV er ikke bra – jeg sier at NAV er bra. Men fast jobb er veldig mye bedre! Jeg har gått 8 år uten ordentlig jobb, hjelpe meg!

Mor og tre barn

- Da vi møtte familien første gang, hadde mor økonomisk sosialhjelp som eneste kilde til livsopphold. Dette hadde vedvart over flere år. Hun hadde også hatt kontakt med Nav over mange år. Familien bodde i leid leilighet, som var både trang og i dårlig forfatning. Alle barna sov på samme soverom. De var i alderen 6 – 15 år. Dette var et stort problem, både fordi det var trangt og fordi det ikke var mulig for de eldste barnet å ha privatliv. Ingen av barna deltok på aktiviteter.
- Mor hadde sterkt ønske om å komme i jobb. Hun opplevde å bli mistrodd av Nav og at hun i liten grad fikk relevant tilrettelegging. Nav på sin side oppfattet at de har gitt mor mange muligheter uten at mor har holdt fast ved dette.
- I en utredning om mor foretatt av en arbeidsmarkedsbedrift, fremgikk det en oppfatning og vurdering av mor som *ustabil, lite realitetsorientert og lav grad av selvstyring og disiplin*. De som hadde foretatt denne vurderingen, levnet ikke mor store sjanser i arbeidsmarkedet. Nav baserte sin kontakt med mor på denne vurderingen.

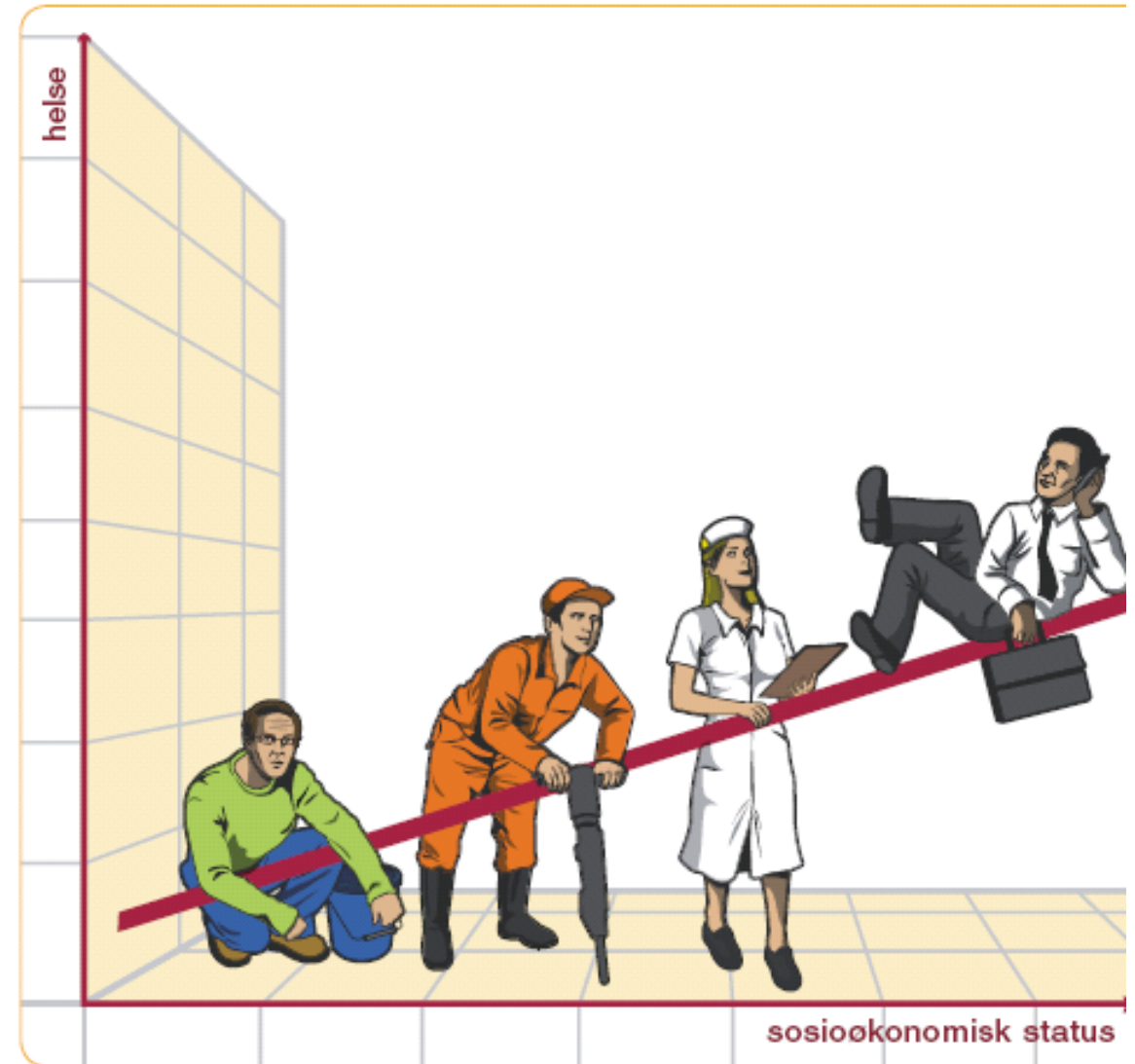

Utsagn fra evaluering
av to programmer rettet
mot tidlig innsats

- ***Vi ser det allerede i barnehagen, hvem som har og får problemer.***
- ***Jeg står inne på klasseværelset, ser ut av vinduet og ut i skolegården. Og jeg ser med en gang hvem som vil falle utenfor.***
- **<https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/2439288>**

Sosial ulikhet i helse – dokumentasjon barn og unge

- Høyere forekomst av astma, allergi og eksem hos barn i familier med lav sosioøkonomisk status.
- Høyere forekomst av hodepine, magesmerter og ryggsmertter hos barn i familier med lav sosioøkonomisk status.
- Vedvarende fattigdom påvirker helsen negativt, primært knyttet til psykosomatiske plager og vekst (målt ved høyde).
- Mindre søvn: en time mindre søvn hver natt (undersøkelse av 6000 barn i Hordaland, publisert 2013).
- Lavere grad av deltagelse i organiserte aktiviteter.

Bare ett år i fattigdom i barndommen har langvarige negative konsekvenser for voksenlivet

- En dansk studie har vist at dersom barn og unge opplever bare ett enkelt år i fattigdom, så øker faren for at det kan sette langvarige spor i voksenlivet.
- Studien viser at barn og unge som opplever fattigdom i oppveksten, har lavere inntekt og større problemer med å få arbeid som voksne.

<https://www.information.dk/indland/2018/03/bare-aar-fattigdom-barndommen-langvarige-negative-konsekvenser-voksenlivet>

Sosiale ulikheter i oppvekst

- Ungdata viser at ungdommer som bor i familier med dårlig råd, rapporterer om mer stress i livet enn andre ungdommer:
- Opphopning av problemer: Ungdommer som har få ressurser hjemme, trives dårligere på skolen og i nærmiljøet, de har et mer problematisk forhold til foreldre og venner, er mer utsatt for mobbing, har oftere psykiske og fysiske helseplager, og er mer pessimistiske med tanke på framtiden.
- – *De deltar også sjeldnere i organiserte fritidsaktiviteter og bruker mer av fritiden sin foran skjermen enn ungdom som vokser opp i familier med mange sosioøkonomiske ressurser, framhever Bakken.*
- [Store sosiale forskjeller blant unge – Ungdata](#)

Sosial ulikhet i helse: En norsk kunnskapsoversikt

Espen Dahl, Heidi Bergsli og Kjetil A. van der Wel
Fakultet for samfunnsfag/Sosialforsk

De sosiale, økonomiske og utdanningsbaserte forholdene i familien som barn og ungdom vokser opp i, har betydning for helsen deres. De samme forholdene kan fremme eller hemme barnets sosiale, emosjonelle og kognitive utvikling.

(...)

Det er en tendens til at fordeler og ulemper hopper seg opp gjennom livsløpet. Ulikheter i risikofaktorer og helseproblemer blant barn og unge kan derfor bli markante sosiale, økonomiske og helsemessige forskjeller senere i livet. Slik reproduseres ulikhetene mellom generasjonene.

(...)

De fleste vil være enige om at det ikke finnes en god etisk begrunnelse for en slik ulikhet i livssjanser.

Dårlige levekårs påvirkning på foreldrene

Forskning viser at foreldre strekker seg langt for å gi barna det de trenger.

```
graph TD; A[Forskning viser at foreldre strekker seg langt for å gi barna det de trenger.] --> B[Når dårlige levekår og fattigdom vedvarer over tid, påvirker det (naturlig nok) foreldrenes kapasitet.]; B --> C[Vi må derfor skille mellom EVNE og KAPASITET. Dette er særlig viktig i de saker der eks. barnverntjenesten blir involvert.];
```

Når dårlige levekår og fattigdom vedvarer over tid, påvirker det (naturlig nok) foreldrenes kapasitet.

Vi må derfor skille mellom EVNE og KAPASITET. Dette er særlig viktig i de saker der eks. barnverntjenesten blir involvert.

15 minutter pause

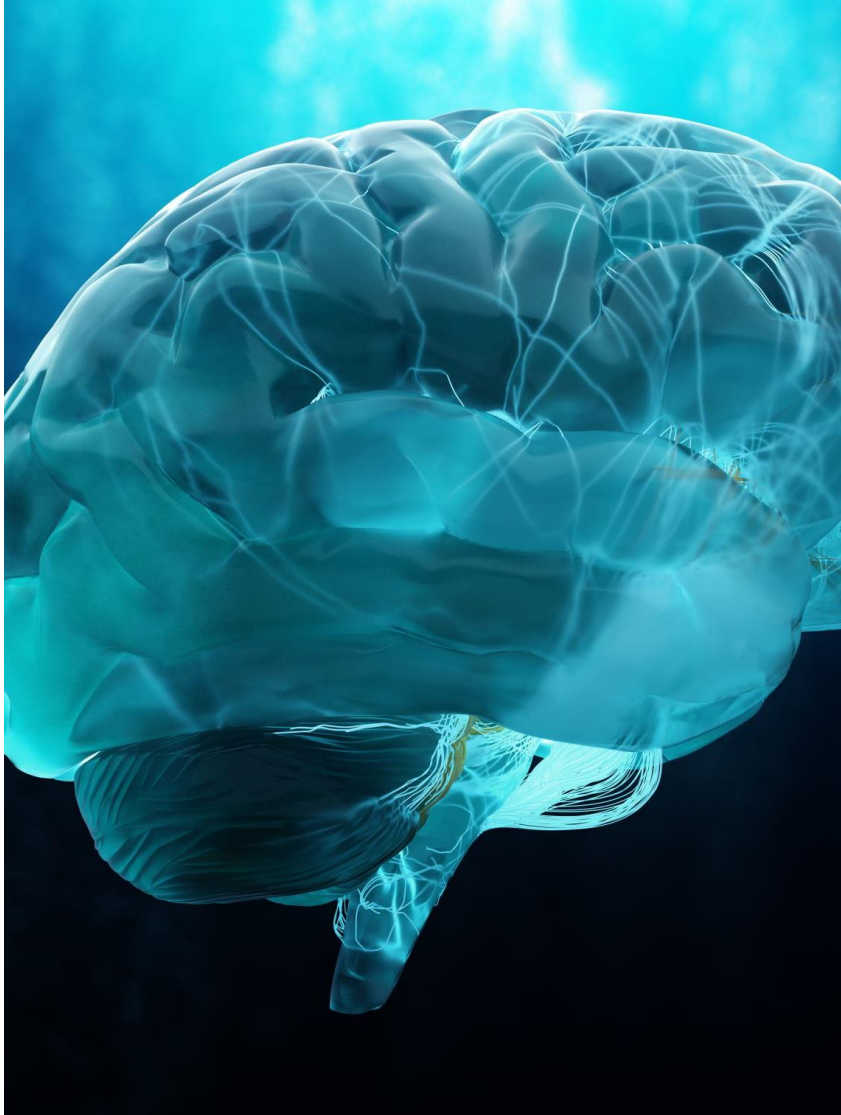

Barndommen slår tilbake

Hvis du slipper å bruke hjernekapasitet på å beskytte deg selv i barndommen, har du de beste tenkelige betingelsene for god helse i Norge.

– Vi er gode på behandling både av fysisk og psykisk helse her i landet. Men vi har fortsatt mye å gå på når det gjelder å sikre at barn har det trygt i oppveksten sin (Professor Dag Ø. Nordanger).

<http://forskning.no/2015/02/barndommen-slar-tilbake>

HJERNEN

<http://barnehjernevernet.korusoslo.no/vare-opplaringsprogram/hjernens-fungering-og-utvikling/>

Hjernen utvikler seg «fra bunnen og opp», fra mer primitive overlevelsesfunksjoner til mer sofistikerte kognitive funksjoner. Funksjoner høyere i hjernen bygger på funksjoner etablert dypere i hjernen. Litt forenklet, kan man si at hjernen er tredelt:

1. **Overlevelshjernen** (hjernestammen): Den eldste delen av hjernen. Også kjent som reptilhjernen eller den primitive hjernen. Her reguleres funksjoner som handler om overlevelse og beskyttelse (eks. pust, hjerterytme, kroppstemperatur).
2. **Følelshjernen** (det limbiske system): Ligger over hjernestammen, og er involvert i blant annet følelser, motivasjon og hukommelse.
3. **Logikkhjernen** (neocortex): Den nyeste og mest sofistikerte delen av hjernen. Her skjer språk, planlegging, rasjonelle vurderinger, problemløsning, impuls kontroll og mye mer.

Hjernens fungering og utvikling

- Vi fødes med omtrent 100 milliarder hjerneceller, og skal danne trillioner av hjerneforbindelser i de første leveårene.
- Hjernenetttverk trenger stimulering for å utvikle seg, derfor sier vi at hjernen er bruksavhengig.
- De første leveårene er helt avgjørende for sunn utvikling.
- Hjernens i ungdomstiden: Her får vi en ny sjanse! Enorme muligheter for endringer og nye koplinger!

Kognitiv
utvikling:
Fravær av
muligheter!

Studier peker på at mangel på stimulering i form av blant annet nye opplevelser, øker faren for nedsatte kognitive ferdigheter og evne til problemløsning. Dette kan påvirke utvikling av evner som er av betydning for barnets læringsutvikling.

En omfattende mengde internasjonal forskning over mange år viser at fattige barn i gjennomsnitt har dårligere språkutvikling og kognitiv utvikling, og klarer seg dårligere på skolen enn barn fra mer velstående familier.

Norge: Systematiske sosiale ulikheter i utdanning. Har vi underkjent dårlige levekår som en forklaring?

Stress
reduserer
læringskraft
og derved
kognitiv
utvikling

Økonomer har i hovedsak lagt vekt på hvordan fattigdom begrenser familiens muligheter til å investere i barnas utvikling (f.eks. adekvat kosthold og aktiviteter).

Utviklingspsykologer har lagt vekt på at fattigdom medfører stress og belastinger for foreldrene, noe som kan påvirke foreldrenes omsorgskapasitet.

MERK: Vi må skille mellom omsorgsevne og omsorgskapasitet!

HJERNEN: Masse muligheter!

**DERSOM DU BIDRAR
TIL Å REDUSERE EN
ELLER FLERE
STRESSFAKTORER I
BARN OG UNGES LIV,
STIMULERES
FØLESESHJERNEN OG
TENKEHJERNEN.**

**DA DEMPES KAMPEN I
OVERLEVELSESHJERNEN,
FRYKT OG STRESS
REDUSERES.**

**DU KAN UTGJØRE EN
FORSKJELL!**

Potensielle konsekvenser av å vokse opp med Levekårsutfordringer (et utvalg)

- **Psykisk helse** (psykiske vansker & adferdsproblemer) Andelen barn og unge som har en psykisk lidelse er fem ganger høyere i familier med lavinntekt enn i familier med gjennomsnittlig inntekt (Heiervang, m.fl., 2007).
- **Somatisk helse** – store sosiale ulikheter helse i den norske befolkning.
- **Tannhelse** – store sosiale ulikheter i tannhelse i den norske befolkning.

Potensielle konsekvenser av å vokse opp med Levekårsutfordringer

- **Kognitiv utvikling** Fattigdom påvirker barns evner til å regulere følelser, tenke, styre sin egen adferd, møte sosiale utfordringer, bruke språk, skrive og regne (Blau, 1999; Dearing, 2008; Dearing, Zachrisson & Mykletun, 2011; Duncan m.fl., 1994; 2011; McLoyd, 1998; NICHD, 2005; Taylor m.fl., 2004; Schjølberg m.fl., 2008; Kunnskapsdepartementet, 2007).
- **Senere skolegang** Barn som vokser opp med lavinntekt har lavere sannsynlighet for å fullføre skolegang & lavere sannsynlighet for å ta høyere utdanning (Hyggen, Brattbakk & Borgerås, 2018).
- **Kriminalitet** (økt sannsynlighet for siktelser, straff og fengslinger). Sammenhengen mellom inntekt og kriminalitet er sterkest helt nederst i inntektsfordelingen (Hyggen et.al., 2018).

Potensielle konsekvenser av å vokse opp med levekårsutfordringer

•Vold, overgrep og omsorgssvikt

- Flere meta-analyser og systematiske gjennomganger av forskning viser at oppvekst i lavinntektsfamilier er en risikofaktor assosiert med fysisk mishandling, omsorgssvikt og psykisk mishandling (Stith mfl., 2009).
- **MEN; Det er viktig å vite at dette er analyser på gruppenivå. Det er mange familier som sliter med dårlige levekår der foreldrene er gode og kjærlige.**
- **Vi vet også at dårlige levekår kan øke stressnivå i familien, slik at foreldrenes kapasitet kan svekkes.**
- **Når vi jobber for å redusere dårlige levekår, så vil vi også styrke familienes egen kapasitet**

Hvordan kan
Nav og
kommunene
jobbe med
sosiale
ulikheter i
oppvekst?

Individ – System – Struktur

Familie

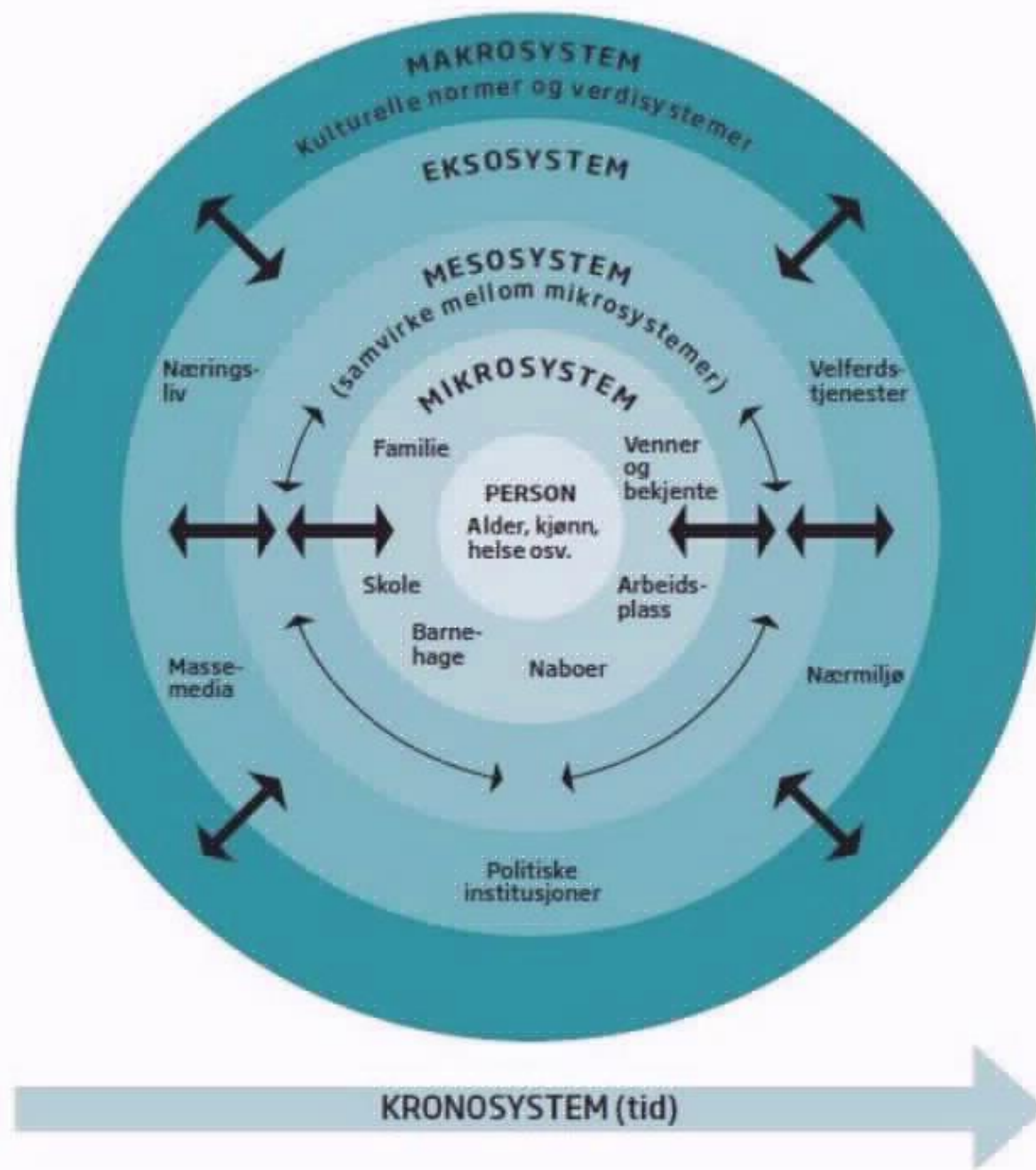
Den systematiske reproduksjon av dårlige levekår, viser at vi står overfor drivkrefter som er større enn individet selv

Det er derfor nødvendig at vi innretter systematisk innsats på alle nivåer.

Dette er bade et nasjonalt, regionalt og kommunalt ansvar.

Hva kan vi gjøre: Kompenserende vs bekjempende tiltak

Kompenserende tiltak: Kan bidra til å øke livskvaliteten til barn og unge som lever i inntektsfattigdom. Eks. Tilgang på fritidsaktiviteter, ferie, utstyr.

Når vi setter inn kompenserende tiltak, er foreldrenes situasjon og familiens objektive målte levekårssituasjonen som sådant, uendret.

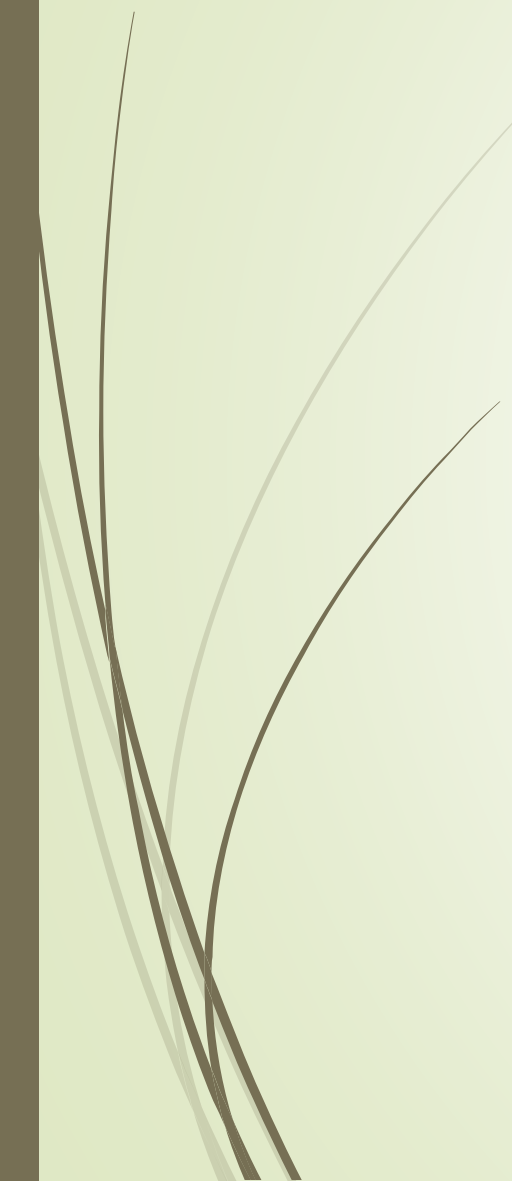
Bekjempende tiltak er rettet mot å redusere og/eller fjerne årsaken til dårlige levekår. Eks. tilgang på lønnet arbeid, tilgang på bedre bolig.

Nav – mange gode eksempler på virksomme veier og arbeidsformer

- Barnekoordinator/barneansvarlig
- Familiekoordinator. Eks. Nye Mønstre – Trygg Oppvekst: <https://www.kristiansand.kommune.no/tryggoppvekst>
- Viktig: Samarbeid med brukerne, samarbeid på tvers av tjenestene, alltid sammen med den det gjelder (brukeren)
- Viktig at alle som jobber i Nav har i sitt mandat å styrke barne- og familieperspektivet i Nav.
- Vi må også styrke levekårspektivet i Nav. Nav er en Arbeids og Velferdsforvaltning. Like viktig som å ivareta **arbeidslinja** er ivaretagelse av **velferdslinja**.

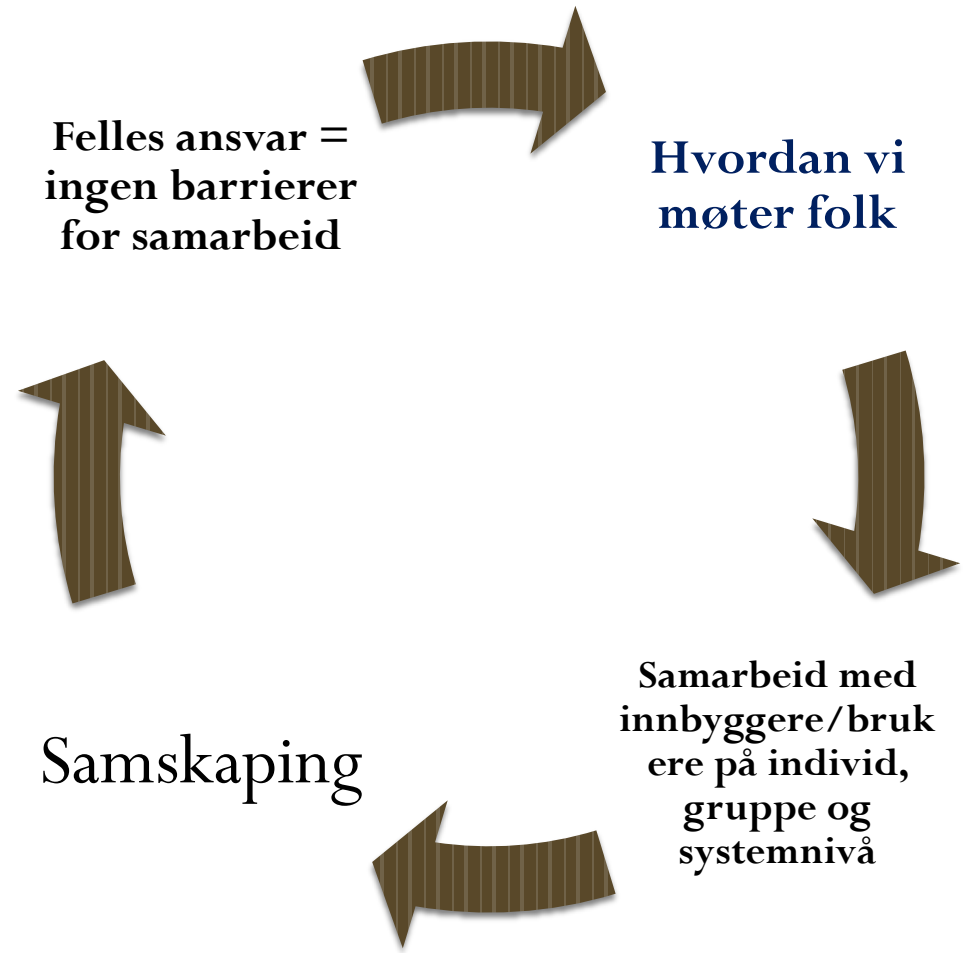

Kommuen

- ▶ Mange muligheter for kompensierende tiltak (mange kommuner har en eller flere av disse eksemplene på tiltak og tilbud): eks. gratis fritidsaktiviteter, gratis skolemat, gratis frukt i skolen, tilgang på gratis fritidsutstyr.
 - ▶ Mange muligheter for tiltak og tilbud som kan forebygge dårlige levekår her og nå og over tid: Eks. Bolig, barnehage, leksefrie skoler eller leksehjelp i skolen, økonomisk sosialhjelp, praksisplasser, arbeidsplasser, læringplasser.
 - ▶
-

Nav og Kommunene

- Bruk av handlingsrom og mulighetsrom
- Lovverket: Eks Barnekonvensjonen
- Levekår- og oppvekstledelse
- Prioriteringer
- Tilgang på praksisplasser og arbeidsplasser
- Oppvekstarenaer det er enkelt å bruke

Det viktige samarbeidet!

Fordi vi ikke kan endre alle strukturelle utfordringer her og nå, er vår faglige praksis i møte med familier svært viktig. Vi må jobbe familienært og systematisk.

Det er tjenstene som har ansvar for å koordinere seg selv, det kan ikke overlates til familiene.

Barn og unge har ikke tid til å vente. Vi må ta ansvar nå.

Hva er viktig for deg?

Vi må spørre de det gjelder om
hva som er viktig for den
enkelte og for familien: Her er
det masse å lære!

Felles kunnskapsgrunnlag

Menneskesyn – holdninger – verdier

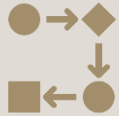

Snakke med – ikke snakke til

Nytter det?

Vi må finne ut av hva det vi gjør skal være nyttig for: Hvorfor gjør vi dette?

Her og nå nytteverdi: Spørre de det gjelder med en gang / umiddelbar feedback. Det er enkle metoder for dette.

På sikt nytteverdi: Virker det vi gjør på sikt? Overvåke utviklingen.

Gode levekår: Felles ansvar

- Nav og kommunen er felles ansvarlig for å sikre alle borgere gode levekår.
- Nav og kommunen er felles ansvarlig for å sikre barn og unge gode oppvekstvilkår.
- Nav har en mengde virkemidler og muligheter. Kommunen har en mengde virkemidler og muligheter.
- Nav og kommunen må samarbeide og samkjøre virkemidler og muligheter. Dersom dette skjer, er det fullt mulig å sørge for at barn og unge sikres gode oppvekstvilkår. Mer om dette vil dere høre under foredraget: Endringer i velferdstjenestelovgivningen (samarbeid, samordning og barnekoordinator) v/seniorrådgiver Kjell-Olaf Richardsen, Statsforvalteren
- Dette forutsetter imidlertid at nasjonale myndigheter bidrar i dugnaden og sikrer forsvarlige rammebetingelser og muligheter for det lokale Nav og for kommunene.
- Lokalt nivå må gis tillitt, myndighet og handlingsrom. Da kan Navs ansatte få det spillerommet som er nødvendig for å gi mennesker muligheter.

SITAT FRA EN ANSATT:

- *Vi vet at det er masse sosial arv av dårlige levekår. Vi må tørre å snakke om det. Og flere må ta ansvar for det. Skolen, barnehagen, Nav, helse – ja hele kommunen.*

DIALOG

15 minutter pause

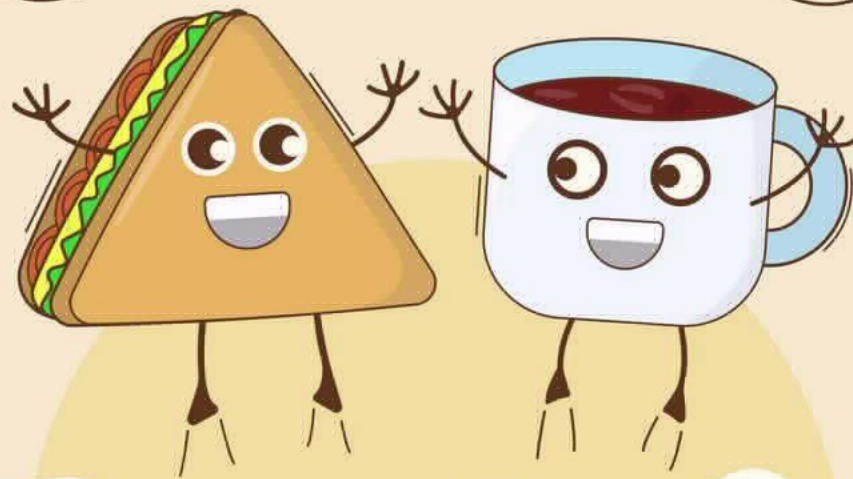
11.00 – 12.00
SATSINGER I
AGDER

Hvordan er tilstanden der du jobber?

- Sjekk din kommune her: [Barnefattigdom \(bufdir.no\)](https://bufdir.no)
 - Sjekk også *Oppvekstbarometeret* og *Folkehelsebarometeret* for din kommune.
 - Interne oversikter ved det enkelte Navkontor over barnefamilier som mottar ytelser og tjenester fra Nav, både statlige og kommunale.
-

LUNCH TIME

OPPTAKT TIL GRUPPEARBEIDET

- **Fra ord til handling!**

ARENDA
KOMMUNE

**BEDRE
TVERRFAGLIG
INNSATS**

Praksisnær fag – og tjenesteutvikling

KUNNSKAPSTRIANGELET:

Om betydningen av at vi arbeider kunnskapsbasert

Kunnskap fra forskning, ansatte og innbyggere/brukere må ligge til grunn for fag – og tjenesteutvikling

KONTEKST

forskningsbasert
kunnskap

erfaringsbasert
kunnskap

Kunnskapsbasert
praksis

brukerkunnskap og
brukermedvirkning

Det aller viktigste:

- **Familiens behov: Spørsmål til familiemedlemmene; *Hva er viktig for deg?***
- **Familiens tanker om hva som skal til for å bedre situasjonen**
- **Fordeling av oppgaver: Hvem gjør hva og en tidsplan for dette. OBS: Det er avgjørende av kommunen følger opp og stiller opp. Vi kan ikke kartlegge folks liv dersom vi ikke følger opp behovene som kommer frem.**
- **Barn og unges situasjon: Det er viktig å få frem barn og unges behov særskilt. Da må vi snakke med de om dette.**

Mer om barn og unge

- Barn, unge og foresatte i din kommune har masse viktig kunnskap. Det enkelte barn i en levekårutsatt familie har også viktig kunnskap om sin situasjon
- Ref. hva forskning viser som vi snakket om under del – 1.
- Erfaring fra praksisfeltet: Her har du/dere masse erfaringer som er viktig at dere anvender på systematiske måter og ser i sammenheng med brukerne/innbyggernes kunnskap og forskning. På den måten jobber vi kunnskapsbasert og systematisk.

Om foreldrene

- Viktig at vi ikke baserer vår kontakt med foreldre på fordommer om hvem de er som gruppe
- Forskning viser at levekårutsatte foreldre beskytter barna sine. Mange foreldre er slitne, og kan derfor ha redusert omsorgskapasitet. Men de har god omsorgsevne! Det er viktig å vite. Da er det vår oppgave å styrke kapasiteten gjennom å bidra til å bedre familienes livssituasjon.
- Det er likevel noen foreldre som ikke har god omsorgsevne. Da kan det bli en sak for barnverntjenesten.

Hvordan finne ut av hva barna og familien strever med, hvilke behov de har og hva de selv kan bidra med

- Viktig å våge å spørre
- Adressere eventuell skam.
- Bruke sjekklister med spørsmål for å huske på å få med relevante momenter.
- Evt. dra på hjemmebesøk for å innhente «ikke verbaliserbare» data.

Ting å tenke igjennom når det gjelder utvikling av tiltak på ulike nivåer;

Har dere tatt utgangspunkt i en analyse av tilstandsbildet i kommunen?

Hva vil vi prioritere – og evt. i hvilken rekkefølge?

Hvordan kan vi gjøre tiltakene så konkrete som mulig?

Hvordan vil vi evaluere om tiltakene er effektive? Er tiltakene målbare?

Virksomme tiltak bør...

...rette seg inn mot de faktorene det er mulig å gjøre noe med

...rette seg inn mot flere systemer.

...være basert på kunnskapstriangelet

Modell for kvalitetsforbedring

<https://www.helsebiblioteket.no/kvalitetsforbedring/metoder-og-verktoy/modell-for-kvalitetsforbedring>

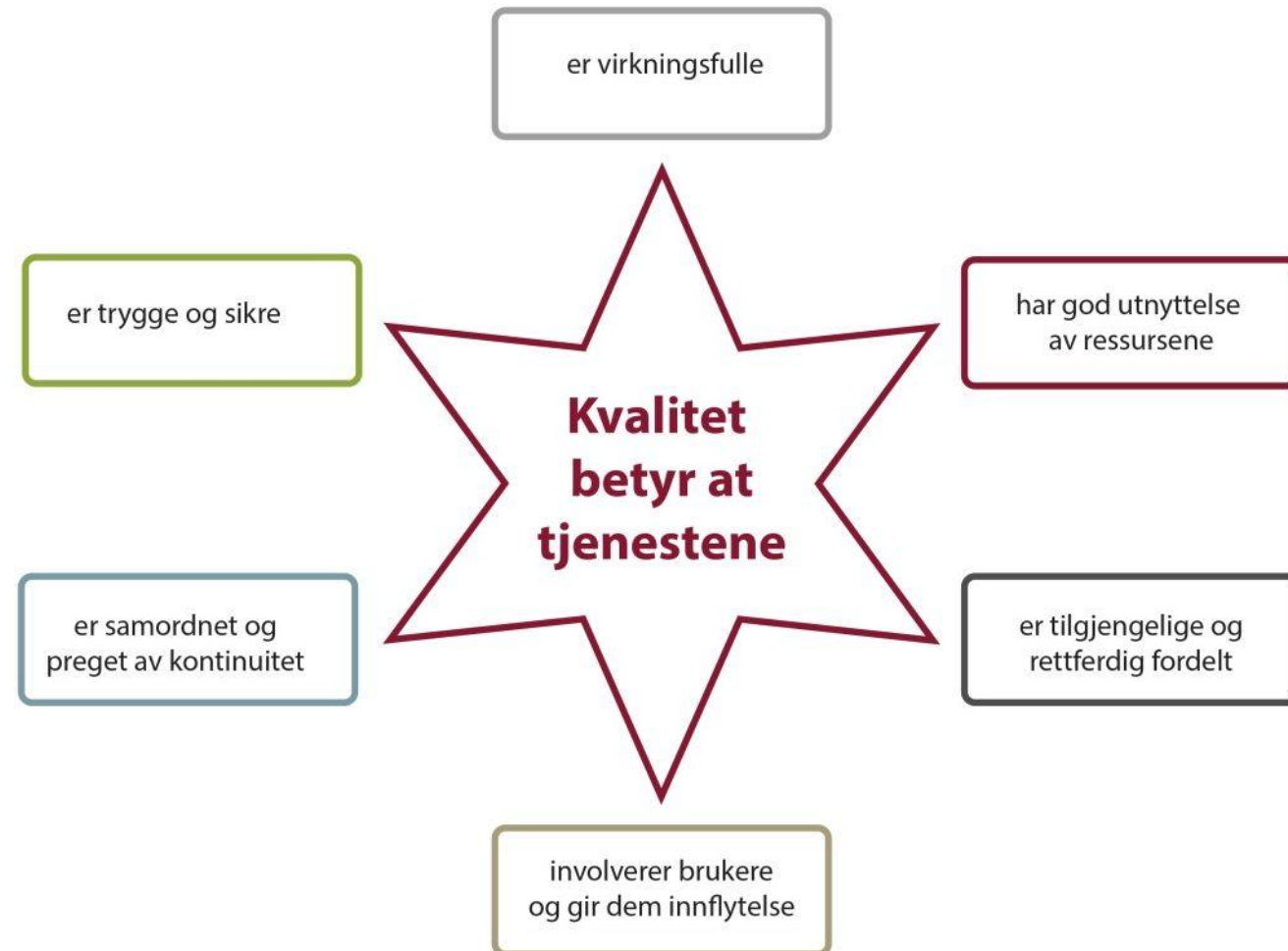
1. Forberede

Felles erkjennelse av behovet for forbedring

Forankre og organisere forbedringsarbeidet

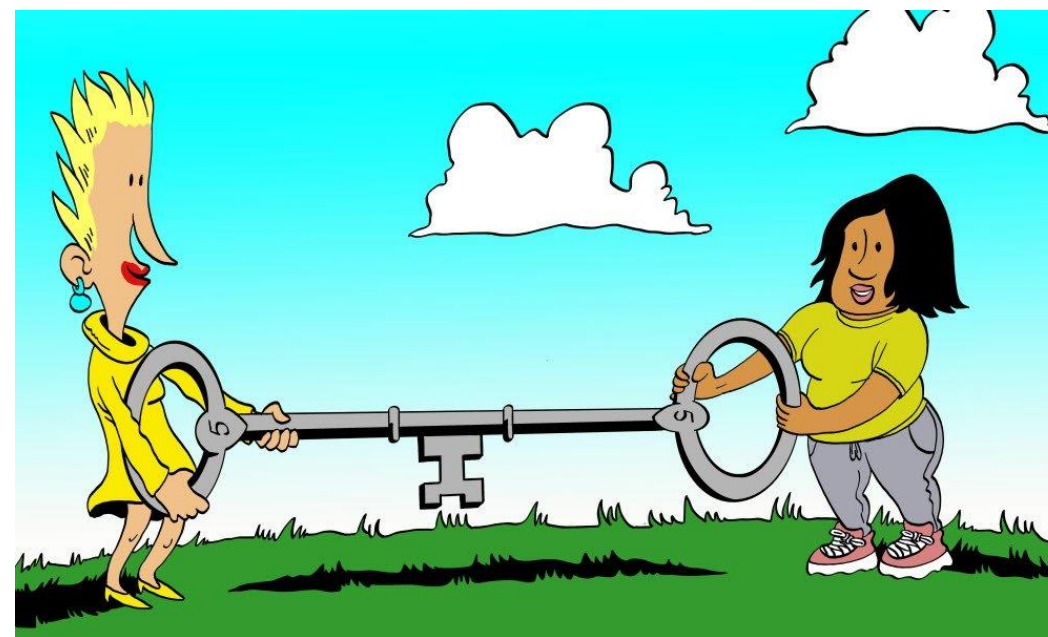
Klargjøre kunnskapsgrunnlaget - forskning, erfaring og brukerkunnskap

Kvalitetsstjerne basert på de seks dimensjonene i Kvalitetsstrategien

KS lanserer - Tiltak som virker - KS

- Hvordan kan man vite om tiltakene virker?
- Veilederen viser hvordan kommunen kan jobbe strukturert frem mot tiltak som virker
- Navs rolle i levekårutsatte og andre utsatte barn og unges liv er svært viktig. Navs arbeid er derfor også aktuell for denne veilederen.

Gruppearbeidet

- *Elisabeth har ordet!*

Ytringsveggen

- Arendal kommune
- 16 de agosto de 2019
- Barn og unge har skrevet om de ting de mener er viktige ♡ Se ytringsveggen ytterst på Langbrygga 😊
- Arendalsuka ung har 23 arrangementer og debatter i dag. Se programmet her: <http://bit.ly/2P1uCUC>
- #idrettsleiren #kloa #coolart #snakkes #medhjerteforarendal #ytringsveggen #ytringsfrihet

Takk for oss 😊

The image features a dark blue background with a dense, scattered pattern of colorful confetti. The confetti consists of small, irregular pieces of paper in various colors including red, blue, green, yellow, and purple. The pieces are oriented in different directions, creating a sense of movement and celebration. The overall effect is festive and celebratory.